

Senátorkám a senátorům
Senátu ČR
via: senatori@senat.cz
DS: 44iaej

V Praze, dne 8. srpna 2022

Věc: stanovisko k novele zákona č. 106/1999 Sb. – informační zákon

Vážené paní senátorky,
Vážení páni senátoři,

Unie advokátů, z.s., je zapsaným spolkem, jehož účelem je obhajoba zájmů advokátů. Tuto činnost, na rozdíl od obecně vžitého omylu, že tomu tak je, totiž nevykonává Česká advokátní komora, která, ačkoliv je tzv. „stavovskou organizací advokacie“ nemá obhajobu zájmů advokátů uloženu ani zákonem o advokacii ani žádným z vnitrostavovských předpisů. Česká advokátní komora je orgánem veřejné moci, kdy na ni stát delegoval dohled nad řádným výkonem advokacie, a to především formou kontroly advokátů a rozhodováním o stížnostech, které jsou na ně různými subjekty podávány; včetně vynášení kárných rozhodnutí a trestání advokátů. „Stavovskost“ České advokátní komory se projevuje tím, že členy tohoto orgánu veřejné moci si advokáti volí ze svých vlastních řad sami, tedy rozhodují o tom, kdo je bude prověřovat v rámci činnosti Kontrolní rady a kdo je bude soudit v rámci senátů, sestavovaných z členů Kárných komisí.

Je nad rozsah dnešního tématu vysvětlit neochvějný názor Unie advokátů, z.s., z jakých důvodů považuje demokratičnost voleb do orgánů České advokátní komory za krajně diskutabilní; UA je však připravena podat senátorům, pokud by o toto byl zájem, zevrubný výklad o fungování České advokátní komory ve směru k jejím (povinným) členům.

Na tomto místě UA pouze podotýká, že Česká advokátní komora je organizací, hospodařící s ročním rozpočtem cca čtvrt miliardy korun. Z pohledu jejích mnohých řadových členů se však jedná o organizaci zcela netransparentní, na jejíž rozhodování i o zcela zásadních věcech nemají řadoví členové vůbec žádný vliv, ba, velmi často nemají ani možnost se o řadě rozhodnutí vedení ČAK ani dozvědět. Na příklad značná část zápisů z jednání představenstva České advokátní komory je neveřejná a pokud by členové se chtěli získat informace o všech projednávaných bodech, museli by se na ČAK obracet ve smyslu organizačního řádu anebo právě ve smyslu zák. č. 106/1999Sb.

I v takovém případě je krajně nejisté, že se tazatelé k požadovaným informacím dostanou. Unii advokátů, z.s., jsou známy případy, kdy Česká advokátní komora dlouhodobě odpírala poskytnout žadatelům – svým členům – požadované informace o své vlastní činnosti, a to přes to, že Úřad na

ochranu osobních údajů, ke kterému se žadatelé odvolávali, České advokátní komoře toto dokonce opakovaně nařídil. ČAK informace vydala až pod přímými pohrůzkami ze strany ÚOOÚ.

Ve skutečnosti je Česká advokátní komora, respektive její orgány, zcela uzavřenou organizací, která si velmi pečlivě střeží skutečné informace o svém chodu, nakládání s finančními prostředky i personálním obsazením. Jediným „kontrolním mechanismem“ jejího chodu je Sněm České advokátní komory, který se koná jednou za čtyři roky, je jednodenní a účastní se jej okolo 20 % z celkového počtu cca 12.500¹ advokátů. Při stávající struktuře a organizačních obstrukcích ze strany ČAK, na příklad striktní odmítání možnosti korespondenční volby, je záruka reprezentativnosti voleb zcela iluzorní. Tento fakt je navíc potvrzen skutečností, že kandidátky do jednotlivých orgánů ČAK byly až doposud schvalovány „dosluhujícím“ představenstvem a nezávislým kandidátům byly uloženy pro umožnění kandidatury nepoměrně obtížnější podmínky než těm kandidátům, kteří byli aprobováni dosavadním vedením komory. Tento fakt se opět projevil mimořádnou personální uzavřeností orgánů ČAK, kdy k mírným posunům došlo až částečnou generační obměnou v důsledku sněmu, konaného na podzim, 2021.

Pro „prosté povinné členy“ České advokátní komory není tak zvaně jejich komora servisním místem, na které by se s důvěrou obraceli a od kterého by dostávali kvalifikovanou pomoc, ale je vnímáno jako místo, kterému je nutno odeslat povinné členské poplatky a dále s ním přijít do styku co nejméně. Jen velmi pomalu se začínají členové ČAK zajímat o vnitřní poměry ve své stavovské organizaci, přičemž v takovém případě narážejí na mimořádné obtíže, které jsou v nepatrné míře naznačeny výše.

Z uvedeného důvodu Unie advokátů, z.s. **vyjadřuje své zásadní znepokojení nad zněním projednávané novely inf. Zák. č. 106/1999 Sb.,** jejíž projednávání je dáno senátním tiskem 284.

Jmenovitě se jedná o doplnění ust. § 2, ve kterém se má doplnit nový odst. 5, který má znít:

„(5) Profesionální samosprávné komory poskytují podle tohoto zákona pouze informace vztahující se k výkonu veřejné správy, který jim byl svěřen zákonem.“

Unie advokátů, z.s., nepochybuje o tom, že vložení tohoto ustanovení je výsledkem požadavku, vzneseného Českou advokátní komorou; již delší dobu totiž různí advokáti, kteří se domáhají informací od ČAK o různých aspektech její činnosti, jsou (dosud protiprávně) odkazováni a informace jim jsou odpírány právě z důvodu, že ČAK není povinnou osobou ke sdělování informací.

Na tomto místě je potřeba znovu připomenout, že kromě jednodenního Sněmu ČAK, konaného jednou za čtyři roky neexistuje kontrolní mechanismus, který by Českou advokátní komoru jakkoliv kontroloval a přiměl ji poskytovat údaje o její činnosti a hospodaření – a to i jejím členům (!!!). Organizační řád ČAK coby hluboce podzákonná norma se jeví nástrojem zcela nedostatečným. ČAK nepodléhá ani kontrole Nejvyššího kontrolního řádu ani jakýmkoliv jiným kontrolním mechanismům.

V případě přijetí novely zák. č. 106/1999 Sb., jmenovitě nového ust. odst. 5 § 2 vezme Senát advokátům prakticky jedinou možnost, jak se domoci alespoň nějakých informací o jejich vlastní organizaci. Netřeba připomínat, že takováto legislativní úprava vytvoří korupční prostředí, jehož existence je ostatně již nyní otázná.

¹ K 31. 3. 2022 bylo zapsáno v matričních seznamech ČAK celkem 12.413 advokátů.

Vážené paní senátorky, vážení senátoři,

Unie advokátů, z.s. je ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 As 542/2021-99, NSS (č.4346/2022 Sb. NSS) ve funkci „společenského hlídacího psa“ (viz bod 35 cit. rozsudku), který si zasluhuje zvláštního zacházení, právě s ohledem na dopad jeho činnosti na veřejnost. Tento poněkud zvláštní termín (*společenský hlídací pes*) odráží úlohu žadatele o informace (a zde též osoby, angažující se přímo na úpravě, která umožňuje získání těchto informací, tedy Unie advokátů, z.s.) na veřejnosti. Ústavní soud ve svých nálezech ÚS sp. zn. IV. ÚS 1378/16, bod 89 a ÚS sp. zn. IV. ÚS 1378/16, bod 92 uvedl, že „zvláštní váhu je třeba přiznat žadatelům novinářům, společenskému kontrolnímu orgánu nebo nevládní organizaci ... tím se ale tato neurčitá množina jistě nevyčerpává, žadatele nelze redukovat jen na osoby, které sdílí své názory tiskem či jinými obdobnými způsoby.“

S odkazem na výše uvedenou judikaturu nejvyšších soudů ČR Unie advokátů, z.s. žádá, aby její stanovisko vzali vážení členové Senátu ČR v potaz nikoliv jako individuální návrh či výhradu, ale jako stanovisko organizace, jejíž zájmy násobně přesahují zájmy samotného spolku. Unie advokátů, z.s., je přesvědčena, že zde jí prezentovaný zájem vyjadřuje veřejný zájem a žádá o jeho zhodnocení právě tímto způsobem.

v dokonalé úctě,

JUDr. Klára A. Samková, Ph.D.
jménem Unie advokátů, z.s.